

UDENRIGSMINISTERIET

Folketingets Udenrigsudvalg

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Telefon +45 33 92 00 00
Telefax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegram adr. Etrangeres
Girokonto 3 00 18 06

Bilag
1x5

Journalnummer
104.C.122-1.

Kontor
FNG

24. november 2005

Under henvisning til spørgsmål fra Folketingets Udenrigsudvalg af 10. november (URU alm. del) fremsendes i fem eksemplarer svar på spørgsmål Ad nr. 19 vedrørende kommentarer til oplæg fra Læger uden Grænser vedrørende Danidas aids-strategi.

Ulla Tovej

Den 24. november 2005

Anmodning fra Udenrigsudvalget modtaget den 11. november 2005 om kommentarer fra udviklingsministeren til et fremsendt oplæg fra Læger uden Grænser vedrørende Danidas aids strategi.

For så vidt angår anbefalingen fremsat i vedhæftede oplæg fra Læger uden Grænser om, at Danida i forbindelse med støtten til bekæmpelse af hiv/aids ser bort fra sin civilsamfundsstrategi bemærkes følgende: Folketinget besluttede i 2004 at yde yderligere støtte til bekæmpelse af hiv/aids gennem etablering af en pulje for innovative hiv/aids indsatser gennem danske NGO'er. Der er afsat 25 mio. kr. hertil årligt 2005 - 2010.

Puljen udmøntes på baggrund af et sæt retningslinier, der er et resultat af en grundig høringsproces hvor relevante NGO'er, inkl. Læger uden Grænser, fik mulighed for at fremkomme med kommentarer til et udkast til retningslinier. De endelige retningslinier blev udarbejdet i overensstemmelse med den konsensus, der fremgik af høringsprocessen.

Af retningslinierne fremgår, at ansøgninger til hiv/aids NGO-puljen vil blive vurderet i forhold til kriterierne i "Strategi for dansk støtte til civilsamfundet i udviklingslandene - herunder samarbejdet med de danske NGO'er", som et bredt flertal af Folketinget tilsluttede sig i forbindelse med drøftelsen af Partnerskab 2000 i oktober 2000.

Civilsamfundsstrategien understreger bl.a. behovet for, at danske NGO'ers indsats sker i tæt samarbejde med lokale samarbejdspartnere. Den danske NGO skal selvsagt kunne dokumentere tilstrækkelig kompetence og kapacitet på relevante områder til at kunne indgå i dette tætte samarbejde med den lokale partner. Ikke mindst på hiv/aids området, hvor der er behov for langsigtede, bæredygtige indsatser både inden for forebyggelse og behandling, er denne lokale forankring af stor betydning.

Herud over vil "Strategi for Danmarks støtte til den internationale indsats mod hiv/aids" såvel som andre relevante strategier, f.eks. strategien for "Ligestilling i dansk udviklingsbistand" blive inddraget i vurderingen af ansøgninger til puljen. Da der har været tale om en grundig og inklusiv proces, kan regeringen ikke tilslutte sig anbefalingen om at se bort fra civilsamfundsstrategien i forbindelse med støtte til bekæmpelse af hiv/aids.

Vedrørende de øvrige problemstillinger, der rejses i oplægget henvises til besvarelsen af spørgsmål 12-14 oversendt til Udenrigsudvalget den 7. november 2005.

Spørgsmål fra Udenrigsudvalget modtaget 12. oktober 2005 vedrørende den danske støtte til bekæmpelse af hiv/aids i udviklingslandene.

Spørgsmål 12

Giver kronikken, der lægger vægt på behovet for yderligere ngo-baseret, akut behandling, ministeren anledning til at genoverveje regeringens strategi for Danmarks støtte til bekæmpelse af hiv/aids i udviklingslandene? Af denne strategis side 7 fremgår, at en del af de midler, der er afsat til behandling, skal gå til en opgradering af udviklingslandenes generelle sundhedssystemer, inden der kan blive tale om behandling?

Svar

Strategien vedrørende Danmarks støtte til den internationale indsats for bekæmpelse af hiv/aids i udviklingslandene tager udgangspunkt i det generelle grundlag for den danske udviklingsindsats. Dette grundlag, som ved adskillige lejligheder har været drøftet med Udenrigsudvalget, lægger vægt på et tæt partnerskab med udviklingslandene.

Bekæmpelse af hiv/aids støttes både gennem den bilaterale bistand og den multilaterale bistand samt gennem bistand via nationale og internationale Ngo'er. Det er derfor forkert, når det i artiklen hævdes, at regeringen vælger at satse langt størstedelen af hiv/aids indsatsen på de multilaterale organisationer. En betydelig del af den danske støtte ydes gennem bilaterale programmer. Denne støtte vælger Søren Brix Christensen fra Læger uden Grænser imidlertid helt at se bort fra, og skaber derved fejlagtigt det indtryk, at den eneste mulighed for at støtte behandling af aids syge er ved enten at støtte internationale og nationale Ngo'er eller multilaterale organisationer. Nedenstående eksempel fra Uganda viser imidlertid, at dette på ingen måde er tilfældet.

Uganda har i dag 65.000 aids patienter i antiretroviral behandling i privat og offentligt regi. Ugandas regering har som målsætning, at 150.000 mennesker skal have tilbud om behandling inden år 2008. Behandlingen varetages af et stigende antal offentlige distrikts- og regionssygehuse samt af nationale og internationale Ngo'er, kirkelige organisationer og private klinikker. Behandlingen finansieres af bi- og multilaterale donorer, internationale Ngo'er og privates egne midler. Danmark har gennem sit bidrag til sundhedssektoren i Uganda bl.a. støttet Ugandas sundhedsministeriums planlægningsafdeling samt landets nordlige distrikter i deres bestræbelser for at udvide tilbud om behandling. Herudover yder Danmark støtte til Ugandas nationale indkøbs- og distributionsorganisation for medicin – National Medical Stores – samt

økonomisk støtte til alle distrikters medicinindkøb. Et nyt program for Danmarks støtte til sundhedssektoren i Uganda er netop påbegyndt. Under dette program vil der i løbet af de kommende 5 år blive ydet mere end 400 mio. kr. til sundhedssektorudvikling i Uganda.

Når man drøfter behandling af aidsramte er det vigtigt at være opmærksom på, at behovet for behandling vil fortsætte med at eksistere i mange år fremover. ARV-behandling er ikke en kur, men en behandling patienten skal have resten af livet. Det er på baggrund heraf, at man fra Danmarks – og en lang række internationale organisationer, der arbejder med bekæmpelse af hiv/aids – lægger vægt på at fremme langsigtede løsninger. Hvis Danmark kan medvirke til, at man i f.eks. Uganda kan få styrket det offentlige sundhedsvæsen, så det bliver i stand til at varetage den store behandlingsopgave nu og i lang tid fremover, har vi har ydet et vægtigt bidrag.

Danmark har en stærk tradition for støtte til opbygningen af udviklingslandenes sundhedssystemer, og har i kraft heraf en særlig komparativ fordel på dette område. Det er derfor naturligt, at strategien lægger vægt på dette element som et område hvor Danmark kan yde en særlig effektiv indsats til gavn for den samlede bekæmpelse af hiv/aids.

I spørgsmålet henvises til, at det af strategien fremgår, at man først skal udvikle sundhedssystemerne, inden man kan iværksætte behandling. Dette er en fejlagtig tolkning af teksten. I strategien påpeges, at i lande med svage sundhedssystemer – hvor store dele af befolkningen ikke har adgang til basal sundhedspleje - vil det først og fremmest være de velstillede, der får gavn af behandling. Det er således spørgsmålet om lige adgang til behandling, der er i fokus i den tekst, der henvises til. Ovenstående eksempel fra Uganda illustrerer desuden, at der heller ikke i praksis er tale om først at opbygge sundhedssystemet og derefter starte på behandling, men at udviklingen sker gradvist og parallelt.

I Kronikken fremstiller Søren Brix Christensen både Den Globale Fond og UNAIDS indsats, særligt på behandlingsområdet, som ”langt fra lige effektive”. For så vidt angår UNAIDS gælder, at behandling ikke er en del af organisationens arbejdsopgaver. UNAIDS udfører ikke projekter eller programmer, men er et sekretariat, der som sin væsentligste opgave har at koordinere FN-systemets samlede indsats for bekæmpelse af hiv/aids.

Den Globale Fond har eksisteret siden 2002. Fonden har i løbet af den korte tid den har eksisteret støttet behandling af 220.000 mennesker. Det er selvfølgelig en relativ vurdering om man anser dette for effektivt. Fra regeringens side finder man, at Fonden, i tæt samarbejde med de omkring 130 lande i verden den yder støtte til, har ydet et væsentligt bidrag til både hiv/aids forebyggelse, behandling og omsorg.

Strategien for Danmarks støtte til bekæmpelse af hiv/aids i udviklingslandene blev præsenteret i april 2005. Forud herfor havde der været et grundigt forløb med høring af både Udentrigsudvalget samt nationale og internationale samarbejdspartnere. På det afsluttende offentlige møde den 5. april i år var der bred opbakning til strategiens prioriteringer. Regeringen har derfor ingen aktuelle planer om at revidere strategien.

Spørgsmål 13

Betyder statsministerens høje prioritering af aids-indsatsen i hans tale ved åbningen af FN's Generalforsamling i New York i sidste måned, hvor han fastslog, at "kampen mod hiv/aids bør være verdens absolutte topprioritet", at regeringen vil øremærke midler direkte til de danske internationale ngo'er, der har konkret erfaring med aids-behandling?

Svar:

En række internationale Ngo'er har spillet en vigtig rolle i forhold til at sætte behandling af aids-syge på den internationale dagsorden. Men som det fremgår af svaret på spørgsmål 12, er de danske internationale Ngo'er langt fra de eneste, der har konkret erfaring med aids-behandling. Behandling er i dag en integreret del af de nationale planer for bekæmpelse af hiv/aids i Danmarks programsamarbejdslande og samarbejdet med modtagerlandene baserer sig på disse nationale planer og strategier. Dette er centralt for at sikre det nationale ejerskab og en langsigtet og bæredygtig udvikling.

Som en klar anerkendelse af den vigtige rolle det civile samfund spiller i bekæmpelsen af hiv/aids blev det i 2004 besluttet at afsætte 100 mio. kr. over fire år til en pulje for innovative indsatser gennem danske Ngo'er. Denne pulje er siden blevet øget med 50 mio. kr. og vil blive fortsat frem til 2010. Formålet med disse øremærkede midler er at støtte udviklingen af nye og bedre måder at bekæmpe hiv/aids epidemien både gennem forebyggelse, behandling og omsorg. Ud over projekternes umiddelbare, konkrete resultater vil der blive satset på en systematisk bearbejdning og videreformidling af erfaringerne herfra, som vil kunne styrke fremtidige hiv/aids indsatser. Foruden de eksisterende kriterier for støtte til Ngo-projekter vurderes ansøgningerne til puljen i forhold til indsatsernes innovative karakter og bidrag til vidensopbygning. Der bliver ligeledes set på, om indsatserne kan blive institutionelt og finansielt bæredygtige og på hvordan de hænger sammen med nationale strategier for bekæmpelse af hiv/aids.

Der er foreløbigt ydet støtte til syv projekter ud af i alt 16 ansøgte. De godkendte projekter omfatter såvel forebyggelse som pleje og behandling.

Spørgsmål 14

Giver spredningen af aids-epidemien som følge af voldtægter – hvilket bl.a. er tilfældet i den væbnede konflikt i Den Demokratiske Republik Congo – anledning til, at regeringen vil øremærke midler til den hurtigtvirkende, hiv-forebyggende PEP-behandling af voldtagne piger og kvinder?

Svar:

Kvinder er mere sårbare og mere udsatte for hiv-smitte end mænd, og vold mod kvinder er en medvirkende faktor til det stigende antal smittede kvinder. Strategien for Danmarks støtte til bekæmpelse af hiv/aids i udviklingslandene lægger i lyset heraf særlig stor vægt på at styrke

indsatsen for kvinder. Som led i en styrket indsats nævner strategien hjælp til voldsramte kvinder gennem PEP-behandling (strategiens s. 27).

I konflikt situationer, hvor kvinder er særligt udsatte, er der mulighed for at yde hjælp gennem flere partnere. I kronikken fremstiller Søren Brix Christensen det som om det kun er ngo'erne, der kan agere som uafhængige partnere i væbnede konflikter og at dette derfor giver dem en fortrinsstilling. Dette gælder imidlertid også FN systemets humanitære organisationer f.eks. FN's flygtningeorganisation, UNHCR.

Danmark har i 2004-2005 støttet UNHCR's, hiv/aids arbejde med 3,7 mio. kr. Det danske bidrag går til etablering af hiv/aids programmer i flygtningeområder og -lejre i det centrale og østlige Afrika, herunder Den Demokratiske Republik Congo, samt Afrikas Horn. Aktiviteterne omfatter bl.a. etablering af et system for sikkert donorblod, forebyggende oplysning samt sikring af tilstrækkeligt ernæringsniveau i fødevarerarterne til hiv/aids smittede. Aktiviteterne udføres i partnerskab med andre FN-organisationer, Ngo'er, relevante regeringer og donorer.

Strategien har et særligt afsnit vedrørende konflikter og andre nødsituationer og lægger op til at Danmark vil støtte en intensivering af arbejdet både i forhold til de internationale humanitære organisationer og danske Ngo'er.